

Naše izseljevanje.

Po "Slovenec".

Malokoli socialni pojav v našem narodnem življenju je važnejši kot izseljevanje, ki zasluži vse večjo pažnjo od naše strani. Naša politična javnost se žalibog premalo zaveda, kolike mase slovenskega ljudstva leto za letom zapuščajjo svojo domovino. Ljudstvo pravi, da gre za krhonom, vendar pa niso momenti izseljevanja zgolj gospodarske potrebe, tudi velika lahkomišelnost, lahkovišnost in zlih posledice nerednega življenja tiči tu zadaj. In ravno zato je naša skrb, navajati ljudstvo k varčevanju in treznemu življenju, dvigniti stanovsko zavest našega kmeta in obrtnika ter buditi ljubezen do rodne zemlje.

Pri nas Slovencih je izseljevanje tako zelo naraslo, da nam vzame gotovo tri sedmine vsega naravnega porastka. Toliko našega ljudstva se izseli iz naših krajev v druge tuje dežele, nevšeč si notranje preseljevanje v domača mesta z nemškimi, oziroma laškimi litem. Kranjska je izgubila v števni dobi 1900.—1910, nič manj kot 33.965 ljudi, torej dve tretjini vsega svojega naravnega prirastka ali 6.60 odst. deželnega prebivalstva. Če pa pogledamo posamezna glavarstva, je slika še otožnejša; največ ljudi je izgubilo radi preseljevanja kočevsko glavarstvo, namreč 13.8 odst. celega okraja; potem črnomaljsko 12.7 odst.; novomeško 12.5 odst.; kamniško 11 odst.; logaško 10.7 odst.; kranjsko, postojnsko, litijsko in krško glavarstvo nad 2.2 odst. Posledica tega obšutnega izseljevanja je bila, da so nekatera glavarstva celo absolutno nazadovale, n. pr. črnomaljsko za 5.8 odst., novomeško za 2.9 odst., kamniško (!) za 1.1 odst., kočevsko za 1.5 odst.

Bilanca preseljevanja v sedmih spodnjostajerskih okrajnih glavarstvih za zadnjo števno dobo je 31.287 odst. Ker se je pa v avtonomna mesta Maribor, Celje in Ptuj preselilo 5980 duš, znaša celotna izguba Spodnje Stajarske 25.398, t. j. tri petine svojega naravnega prirastka ali 6 odst. cele spodnje dežele. Največjo izgubo vsled izseljevanja ima glavarstvo Slovenji Gradec 11 odst. ter je vsled tega tudi absolutno nazadovalo (za 1.3 odst.) dalje konjsko glavarstvo 10.4 odst. (tudi absolutno nazadovalo), ptujsko 8.7 odst., brežiško 7.2 odst., celjsko 6.8 odst., ljubotnersko 6 odst., mariborsko 5 odst.

Na Slovenskem Koroškem izseljevanje ni tako močno. Velikovško glavarstvo ga izkazuje n. pr. 5.8 odst., celosko 1 odst., smohorsko 6.1 odst. Največji odstotek ima St. Vid (7 odst.).

Vzemimo sedaj Primorje. Gotove slike o preseljevanju Slovencev in Hrvatov ni mogoče podati, ker manjka detajliranih uradnih dat, vendar pa je iz narodnostnega štetja razvidno, da velika večina oseb, ki so zapustile svoja prejšnja bivališča ostane v deželi sami. Preseljevanje je, kar se Slovencev tiče, večidel notranje. Največjo tendenco k izseljevanju vimo v sezonskem glavarstvu 9.4 odst., potem v gorški okolici 6.8 odst., v Koperskimi 5.1 odst., na Tolminskem 4.3 odst.; od hrvatskih okrajev predvsem na Krku 11.3 odst. in v Pazinu 9.7 odst. V celem je izgubila Goriska vsled izseljevanja v zadnjem desetletju 3741 ljudi ali 1.6 odst.

Izseljevanje našega ljudstva pa ni združeno samo z nevarnostmi v moralnem oziru, marveč pomeni prav obšutno narodno izgubo, ki je toliko večja, ker se ž njo aktivno okorišča tuji, nam sovražni živeli. Nemški industrijski kraji so pravcete kolonije slovenskega proletarijata, ki hlapčuje nemški socialni demokraciji. Zato je, da je v zadnji števni dobi nad 22.000 stajerskih Slovencev šlo v Nemški Stajer in približno toliko ljudi tudi v predzadnjem dečenju. Tada kaj vemo o teh tisočih?

Zadnji čas je, da se lotimo tega velikega socialnega in narodnega vprašanja, ki postaja vedno bolj akutno. Povoljna rešitev je mogoča seveda v gospodarski povzdigi slovenske dežele, vendar pa se da depopulacija omejiti z energičnim delom in poukom, pri čemer naj bi pomagali tudi javni faktorji. Na drugi strani je pa treba iti na pomoč rojakom v tujini. To stvar naj vzame v roke naša narodna obramba.

Razne zanimivosti.

Trinajstletni zločinec.

Pri Ivnicu se je minoli mesec dogodil skoraj neverjeten slučaj. Posestnica Dobnigg je delala s svojim sinom na polju. Proti poludnevju je šla mati domov ter naročila sinu, naj napravi na polju še neko delo. Sin pa je šel takoj za materjo pri hiši srečal petletno sestrico, jo zapeljal v bližnji gozd ter jo tamkaj kratkoma zaklal. Prerezal ji je vrat, a ker ni bila takoj mrtva, ji je zadal še več bodiljav v prsi. Sele drugi dan so našli v ljudje truplo uboge žrtve v gozdu ter izročili nečloveškega morilca sodišču.

Tašča ubila.

V Budimeh v Bački je kmetica Ana Plavšič odgnala od hiše že dve ženi svojega sina in ga pregovorila, da se je ločil. Sedaj mu je sama izbrala za ženo neko daljno sorodnico Savko, ki se je bila tudi ločila od svojega moža. Toda tudi s to se ni razumela, ker se ji je zdelo, da jo njen stari — Anin mož — prerad vidi. Takoj jo je začela preganjati in poditi od hiše, pri čemer ji je pomagal tudi mož. Dne 2. pr. m. sta ženski okopavali zelje in stara je med delom grozila mladi, da jo bo dala z orožniki iztirati od hiše. Končno jo je napadla z motiko, toda mlada je bila močnejša in je staro z motiko ubila, nato se pa sama javila orožnikom.

Morilko dunajska porota oprosti.

Dunajski porotniki so oprostili Ano Černi, ki je poizkušala s plinom zastrupiti sebe in svoje dete.

Razčarjeni koeptniški stotnik.

Znani koeptniški stotnik W. Voigt je tožil v Luksemburgu nek list zaradi razčarjenja časti, ker ga je ta list imenoval "Flickschuster". Sodisce je tožbo zavrnilo in obsodilo "stotnika" na plačilo stroškov.

Jezero izginilo.

Iz Rima poročajo: Blizu zdravilišča Finggi v rimski provinci se je dogodil pred par dnevi izvanreden geološki fenomen. Krasno Kampernsko jezero je kar čez noč izginilo. Na mestu, kjer se je prej nahajalo jezero, se dvigajo pari in slisati je podzemsko gromenje.

Ameriški Srbi

so doslej poslali po Srbskem narodnem odboru 60.000 dinarov za belgrajski in cetinjski Rdeči Križ.

Kje umre največ otrok?

Norveška je bila pred leti prava dežela pijancev. Skoro vsaka hiša je imela svojo lastno žganjarno. Od 1000 novorojenčkov jih je umrlo do 300 pred končanim prvim letom, a to kljub temu, da se Norveška ne more zagovarjati s stanovniško revščino, veliko industrijo ali jetičnimi kravami. Ko je dosegla norveška pijanost svoj višek, se je pa že tudi s polnim parom razvijal najprej v razne koristne naredbe in končno v državni zakon. Tako je bilo seveda mogoče, da se že danes imenuje Norveška "dežela treznikov". Umrljivost novorojenčkov je padla od 1000 na 80—90 (prej 300).

V deželi piva, Bavarski, pa je danes nekako tako kot v Norveški pred 80 leti. Od 1000 novorojenčkov jih umrje okoli 300, to je skoraj vsak tretji otrok! Koliko tuge, solza, duševne revščine, koliko zapravljen narodove moči vsebuje ta številka! Od okroglo 237.000 v enem letu na Bavarskem rojenih pride 6500 mrtvih na svet. od 230.000 živorojenih jih umrje v prvem letu starosti 69.000. — In v tej deželi pretoči tisoče in tisoče mater v enem letu milijone solz po izgubi svojih ljubljencev!

Vrednost ženskih las.

Na Siciliji (otoku na jugu Italije) živi deklica, katero je obdarovala narava z nenavadno lepimi in bogatimi lasmi. Mnogi so obušovali izredno krasoto njenih las in marsikdo je prošil za njeno roko. Nekega dne je prišel k staršem te deklice lepo oblečen mož, ki je najprej govoril o pomarančah in limonah, proti koncu pa je vprašal deklico: Ali mi prodaste svoje lase? Deklica mu je v šali hitro odgovorila: Da, toda samo za 100.000 kron. Gospod je bil takoj pripravljen, izplačati ji označeno svoto. Posvetovala se je cela vas. Po nasvetu

prijatelj in sorodnikov so še starši končno vendarle odločili, da proda njihova hči svoje lase za to veliko svoto. Gospod je odnesel dragocene lase, oče pa je skril denar ter je bil prepričan, da bo hči tudi brez lepih dolgih las dobila ženina, ker ima toliko premoženja. — Kakor znano, imajo Sicilijanke lepe, dolge lase, katere prodajajo navadno po 3 K za 80 dkg. Pogosto odpeljuje parniki iz Palermo (pristanišča na Siciliji) z ženskimi lasmi v vrednosti od 4000—20.000 K v Ameriko, kjer se ponujajo Amerikankam z lepimi sicilijanskimi lasmi.

Koliko je gozdov na zemlji.

Na mednarodnem gozdarskem zborovanju, ki se je vršil v Parizu, so govorili tudi o tem, koliko je zdaj gozdov na zemlji. Vsi gozdovi ki pokrivajo zdaj del zemskega površja, merijo 1 in pol milijarde hektarjev. Od teh pripada na Ameriko 646.752.000 ha, na Azijo 386.003.100 ha, na Evropo 314.468.500 ha, na Avstralijo 94.430.000 ha. Kar se tiče posameznih evropskih dežel, ima največ gozdov Rusija, namreč 196 milijonov hektarov; drugo mesto zavzema Francoska z 9.800.000 ha; nato pridejo Avstrija, Ogrska, Pruska in Španija.

Kdor za smolo prime se osmoli; kdor ima pa že itak smolo, ga kaj radi še drugi osmolijo.

NE OZIRAJTE SE

na to, kar drugi povedo, ampak pridite in prepričajte se sami, KAKO LETINO IMAJO FARMARJI

na farmah, katere smo mi prodali, ne samo v Wausauke, Wis., ampak tudi v sosedni slovenski naselbini Crivitzu in vsej tej okolici.

Vincene Petrovič iz Johnston City, Ill., kateri je bil tukaj v sredi meseca julija in se na lastne oči prepričal, kako letino imajo tukajšnji farmarji v primeru z omini iz južnega Illinois, se ni mogel načuditi rodovitnosti te zemlje, dobremu in ugodnemu podnebjju in zdravi in čisti vodi. Navdušen je vzel s seboj nekaj vzorcev, da jih pokaže svojim prijateljem. In prejeli smo pismo od njegovega prijatelja Josipa Remitz, v katerem nam piše med drugim sledeče: "Dam Ti vedet, da sem govoril s stricom in Petrovičem in sta mi pravila, da sta prav zadovoljna. Tudi sem videl stvari, ki sta jih prinesla iz Wausauke in kar nisem se mogel dovolj načuditi, da je tako dobro zrastle in obrodile v takem malem času, zato Ti povem, da sem res zadovoljen..." (Remitz je od nas kupil farmo v aprilu.)

SEDAJ JE ČAS, da si pridete ogledati ta svet, ravno sedaj, ko je malo žito v klasju, ko je druga kosnja skoro zrela, ko vidite kako drevesa rade in koliko krompirja sme farmar pričakovati. Južne države so uničene od prevelike suše, vsa letina izgleda slabo. V Marinette County smo imeli dosti dežja celo leto. Letina dobro izgleda in farmar se veseli obile žetve. Pašniki so lepi, zeleni, koruza je temno zelena, žitna polja izgledajo kot morski valovi. Take rejene in debele živine malo kje najdete, kot ravno tu.

Kdor misli kupiti farmo, divji svet ali pa že obdelano s poslopji, naj pride sedaj ali pa piše za natančnega pojasnila.

ADOLF MANTEL,
133 W. Washington St.,
Room 1007, Chicago, Ill.
Telefon: Franklin 1800.

Za smeh in kratek čas.

MED ZALJUBLJENCI.

— "Moja najiskrenejša želja bi bila, draga Zofija, da bi prepotoval medene tedne skozi celi svet, v nepreglednem dolgem predoru."

Na cesti.

Profesor: "To je torej vaš soprog milostiva?"
— "Da, — ravno tri ure."

Realistično.

— Gospodična: "Gospod N. Bi li zamogli vsled nesrečne ljubebnosti tudi znořeti?"
— "Samo v tem slučaju, če bi bila deklica zelo zelo bogata."

Žrtve mode.

A.: "Kako pa, da ste danes tako čudno oblečeni g. profesor?"
— "Nositi moram staromodno zimsko suknjo svoje soproge."

Predrzen berač.

— "Moja žena je Vam vendar dala v kuhinji cel krožnik juhe, mesa in prikuhe. Kaj se torej zahtevate?"
Berač: "Čakam še na potico in pivo."

DOBRA PARTIJA.

— "Čemu se pa vendar ne poročite z grofom Aleksom? Ali bi ne bila to za vas dobra partija?"
Gospodična: "Preveč je siten in neroden."
— "O tem sem že tudi jaz mislila."

Med prijateljicami.
— "Veruj Kristina; naš mladi doktor je do ušes v mene zaljubljen. Sinoči je čepel celo na tleh pred mojimi nogami."
— "Gotovo je bil preveč natrikan."

Namigljaj.

— "Gospodična Amelija. Vam li smem poljubiti roko?"
— "Da prav gotovo. Ložje bi mi bilo v to svrhu, da potegnem pajčolan raz lica nego pa snamem rokavice z roke."

Iz šole.

Učitelj: "Katera žival je glede hrane najbolj zadovoljna ali neizbirčna?"
Učenec: "Mol. Moli ne jedo ničesar drugega kakor samo prazne luknje v obleki."

Lesena noga.

A.: "Naš sosed je imel sinoči zelo hude bolečine vsled njegove lesene noge."
B.: "Kako to mogoče?"
A.: "Žena ga je ž njo pošteno pretepla."

Na pošti.

Gospodična poštarju: "Je li tu kako poštnoležee pismo pod šifro 'Upanje št. 999'?"
— "Ne. Ali 2. pisma ležita tu že 9 mesecev pod šifro 'Večna lubeže'."

Vabilo k slavnosti.

"V nedeljo popoldne bode razvilo Ognjegasno in pevsko društvo v Zabji vasi svoje nove društvene zastave. Kumovale bodo: županova hčerka in gospa nadučiteljica. Slavnostno odprtje istih se vrši točno ob 3. uri pred občinsko hišo."

V novi službi.

Gospa novi kuharici, došli z dežele: "Če pride kak obisk, mi ga morate to vedno javiti po imenu."
— "Da gospa!"

Kmalu zatem pozvoni hišni zvonec. Kuharica steče hgospej rekoč: "Gospa neka stara ženska je zunaj"

NAŠ GOSPODAR.

edini slovenski magazin v Ameriki. Izhaja na 32 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo \$1.00. Prinaša podučne članke za gospodarstvo, gospodinjstvo, lepe povesti, razprave o naših gibanjih in zanimivosti iz celega sveta. Pošlji denar na:

Naš Gospodar,
2616 S. Lawndale Avenue,
(10-8 v 2 d) Chicago, Ill.

500 drvarjev se takoj išče

Plača za rezati \$ 1.20 od klastre.

Napravili smo zadnji čas več kamp ob Soo in Munising cesti, imamo velik gozd, kjer je delo skozi celo leto. Kdor hoče delati, naj se obrne na delovodje v kampah ali pa naj piše na:

The Cleveland Cliffs Iron Co.,
Lumbering Departement
MARQUETTE, MICH.

OGLAS.

Centenim rojakom priporočam svoja

NARAVNA VINA

Iz najboljšega grozdja.

Lanski rdeči Zinfandel 35 gal.; Riesling 40 gal. Vино od leta 1911. Zinfandel 40 gal.; belo vino Riesling 45 gal.; staro belo vino od leta 1910. 50 gal. 100 proof močan tropinovec 4 1/2 gal. \$12, 10 gal. \$25.

Vino pošiljam po 28 in 50 gal. Vinarna in distillerija blizo postaje.

Pošljite vsa pisma na:
S. Jakše Vinery,
Box 161, Santa Helena, Cal.

"GLAS NARODA" JE EDINI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽ. NAROČITE SE NANJ.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

ZASTAVE, REGALIJE, ZNAKE, KAPE
PEČATE IN VSE POTREBSCINE
ZA DRUŠTVA IN JEDNOTE

Delo prve vrste. Cene nizke.

F. KERŽE CO.

2616 S. LAWDALE AVE., CHICAGO ILL.
SLOVENSKE CENIKE POSILJAMO ZASTONJ.

Velika zaloga vina in žganja.

Marija Grill

Predaja belo vinas po 70c. gallon
Črno vino po 50c. "
Drobnik 4 galone za \$11.00
Brinjevec 12 steklenic za \$12.00
4 gal. (sodček) za \$16.00
Za obilno naročbo se priporoča

MARIJA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O

Naravna obiljska vina, najboljša kakovosti, Delaware, Catawba in Concord, prodaja

Josip Svete,

1780-82 E. 28th St., Lorain, O

Delaware po 90c. galona. Catawba po 70c. galona, Concord po 50c. galona.

Vino razpošiljam od 25 galonov naprej.

Za vino jamčim, da je popolnoma naravno.

Pri večjih naročilih značen popust.

PRODAJA vina, najboljša žganja te-
isvratne smotke — patentovana idra
vila.

PRODAJA vožne listke vseh prekomer-
skih drž.

POŠILJA denar v star kraj sanesljive
in poštene

UPRAVLJA vas v notarski posel spada-
joča dela.

Zastopnik "GLAS NARODA", 82 Cortlandt St., New York.

